

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська
конференція здобувачів вищої освіти і молодих
учених**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

*Кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик*

Співорганізатори:

Південно-Українське відділення
Соціологічної асоціації України
Національний університет «Одеська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Міжнародний університет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська конференція здобувачів
вищої освіти і молодих учених
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ»
(17-19 листопада 2025 року)**

Одеса, 2025

УДК 001.895:005.8(082)
ББК 60я431

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
протокол № 7 від 09 грудня 2025 року*

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.

Рецензенти:

кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри філософії, історії та політології
Національного університету «Одеська політехніка» *Наталія РИБКА*

кандидатка політичних наук, доцентка, доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін Міжнародного університету *Юлія МЕЛЬНИК*

У Збірнику матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Південноукраїнські наукові студії» представлено напрацювання учасників із різних регіонів України, об'єднаних спільною метою – осмислення сучасних наукових викликів та пошук інноваційних рішень у міждисциплінарному просторі. Конференція організована Державним закладом «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за участю кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик, у співпраці з Південно-Українським відділенням Соціологічної асоціації України та провідними університетами країни – ЗВО-партнерами.

Матеріали збірника охоплюють широке коло тем, що відповідають актуальним потребам сучасного суспільства й науки. Серед них: трансформації українського соціуму, культурні та історичні процеси в контексті суспільно-політичних змін, філологічні студії в умовах цифровізації, розвиток креативних індустрій, філософія бізнесу та етичні виміри інновацій, екологічна філософія й концепції сталого розвитку, сучасні підходи до філософії здоров'я, інновації в освіті, проблеми політики та суспільного розвитку, а також виклики, пов'язані з критичним мисленням і логічною культурою XXI століття.

Збірник відображає високий рівень наукових досліджень молодих учених, сприяє розвитку міжвузівської наукової співпраці та формує простір для конструктивного діалогу між представниками різних освітніх і наукових галузей. Матеріали конференції можуть бути корисними для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, а також фахівців, що працюють у сфері соціальних, гуманітарних та освітніх наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

© ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», 2025

© Авторів матеріалів, 2025

Баранов Владислав

ВІД ЗАНЕПАДУ ТРАДИЦІЙНИХ ПАРТІЙ ДО ЦИФРОВОЇ
ДЕМОКРАТІЇ: ЩО ОЗНАЧАЄ КРИЗА ПРЕДСТАВНИЦТВА..... 307

***СЕКЦІЯ № 10. КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ТА ФОРМАЛЬНА ЛОГІКА:
ВИКЛИКИ ХХІ СТОЛІТТЯ***

Марканич Надія

ЛОГІКА У ПРАВІ: СИЛОГІЗМ ЯК ОСНОВА ЮРИДИЧНИХ
ДОКАЗІВ..... 310

Галіборщ Микола, Сасенко Єлизавета

ЛОГІКА ТА СТРУКТУРА ПРАВОВОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ
ЗАХИСТУ..... 312

Виходець Вадим, Кубишко Герман

ЮРИДИЧНА ЛОГІКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДОЛАННЯ
ПРАВОВИХ КОЛІЗІЙ..... 315

Гладишев Олександр

ЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ЮРИСТА: СУКУПНІСТЬ ТА
ЕЛЕМЕНТИ..... 318

Баркар Анастасія

ДЕФОЛТНА ЛОГІКА ЯК ІНСТРУМЕНТ МОДЕЛЮВАННЯ
МІРКУВАНЬ ЗА УМОВ НЕПОВНОЇ ІНФОРМАЦІЇ..... 321

Вальчук Іванна

ЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ... 324

Білоус Станіслав

АРГУМЕНТИ СТОРІН У СУДДІ: ЛОГІЧНІ ПРИЙОМИ ТА
ПОМИЛКИ..... 326

Обиход Анастасія

ФОРМАЛІЗАЦІЯ ПРАВОВИХ НОРМ: МОЖЛИВІСТЬ ТА
ОБМЕЖЕНІСТЬ 329

Небога Сергій

ЛОГІКА І ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРАВІ (ШТУЧНИЙ
ІНТЕЛЕКТ)..... 333

принцип верховенства права як наріжний камінь демократичної правової держави.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Желіховська Ю. В. Співвідношення та розмежування понять «охорона» та «захист». Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2015. № 13, т. 2. С. 18–21.
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV: станом на 23 трав. 2020 р.
3. Борисова В. І. Цивільне право: у 2 т. / за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасиво-Фатєєвої, В. Л. Яроцького). Т. 1. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 768 с. Розд. 3: Юрисдикційна форма захисту суб'єктивних цивільних прав та інтересів.
4. Сидорчук Ю. М. Форми реалізації права на захист в українському праві: проблемні питання. Науково-інформаційний вісник. Право. 2013. № 8. С. 81–85.
5. Бринцев О. В. Кваліфікуючі ознаки поняття способу захисту права у контексті судової реформи. Право України. 2017. № 9. С. 45–52.

ВИХОДЕЦЬ ВАДИМ, КУБИШКО ГЕРМАН

здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
факультету права та економіки

Науковий керівник: **МЕЛЬНИК ЮЛІЯ**, кандидатка політичних наук,
доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін
Міжнародний університет, м. Одеса, Україна

ЮРИДИЧНА ЛОГІКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДОЛАННЯ ПРАВОВИХ КОЛІЗІЙ

Юридична логіка – це прикладний вид знань, що розглядає застосування загальної логіки в конкретній специфічній сфері людської діяльності – юриспруденції. Юридична логіка включає в себе всі положення науки логіки, демонструючи водночас їх особливості та значення для юридичної діяльності. Через те, що юридична логіка є галуззю практичної логіки та результатом взаємодії логіки й юриспруденції, в ній повинні не тільки співіснувати, а й взаємодіяти два напрями досліджень: від логіки до права (прикладна логіка) та від права до логіки (логогенез, протологіка) [6, с. 12].

Крім того, юридичну логіку можна визначити як науку про закономірності застосування логічних положень у правотворчості, правореалізації та юридичній науці. Логіка, під час взаємодії з правом, перетворюється у юридичну логіку, тим самим формує право, реалізує його і

в цілому проявляє себе як фундаментальна логічна константа правового пізнання. Недарма авторитетний юрист і філософ права Б.Н. Чичерін наголошував, що «юридична логіка визнається найістотнішим елементом правознавства». [7 с. 11]. Тепер, коли ми з'ясували, що таке юридична логіка, можна перейти до визначення поняття «правові колізії»: що це таке, які причини їх виникнення та чому так важливо їх досліджувати? Термін «колізія» походить від латинського «collision» та означає: зіткнення; розходження, розбіжність між окремими законами або протиріччя законів [2, с. 182].

Існує декілька підходів до визначення цього поняття, кожен з яких акцентує увагу на різних аспектах проблеми.

1. Нормативний підхід. Тут колізія розглядається як суперечність між правовими нормами. Основна увага зосереджується на виявленні та усуненні розбіжностей між законами або підзаконними актами.

2. Процесуальний підхід. Юридична колізія розглядається як ситуація, яка виникає в ході правозастосування, коли суд чи інший орган має вибрати, яку норму застосувати до конкретної ситуації.

3. Системний підхід розглядає колізії як наслідок недосконалої або неузгодженої правової системи, в якій різні норми регулюють одне питання по-різному.

4. Соціологічний підхід підкреслює роль соціальних чинників у виникненні колізій. Він акцентує на тому, що зміни в суспільстві часто призводять до появи суперечливих норм права [1, с. 136].

Основними причинами виникнення колізій, на думку М. В. Цвіка, є:

1) невміння законотворця зазначити в нормативно-правових актах усе різноманіття життєвих ситуацій, які потребують правового регулювання;

2) невміння законодавця спрогнозувати появу нових життєвих ситуацій у результаті розвитку суспільних відносин та здійснити щодо них певні законодавчі дії;

3) технічні помилки законодавця, допущені при розробці законів [3, с. 416].

Отже, можна зробити висновок, що під терміном «правові колізії» слід розуміти протиріччя між окремими нормами права та нормативно-правовими актами, що регулюють схожі суспільні відносини, а також розбіжності, що виникають у процесі тлумачення і застосування норм права. На мою думку, важливість вивчення правових колізій полягає у тому, що вони негативно впливають на правозастосування, створюють правову невизначеність та можуть призводити до зловживань та порушень прав громадян. Постає питання: що робити, щоб усунути правові колізії та яку роль грає у цьому юридична логіка?

Юридична логіка має не лише теоретичне, але й практичне значення. Результати дослідження у рамках даної галузі наукового знання безпосередньо пов'язані з практичними потребами правотворчості й правореалізації. Чітке

формулювання юридичних норм та нормативних приписів, їх розташування і чіткість викладу в нормативних актах, суворі послідовність правозастосовного процесу при дотриманні правил і законів логіки, що сприяє встановленню істини по кожній справі – ось деякі положення, які безпосередньо залежать від успішного вирішення проблем юридичної логіки. Юристи підкреслюють зокрема, необхідність посилення логічних вимог у законотворчому процесі [4, с. 32-33].

Юридична логіка є важливим інструментом для подолання правових колізій, оскільки з її допомогою можна виявити, проаналізувати та вирішити конфлікти між правовими нормами шляхом застосування логічних правил, методів та принципів, таких як принцип пріоритету норми, принцип спеціальної норми, або інтерпретація правових норм в єдиному контексті правової системи [5, с. 57-58]. Так, я вважаю, що юридична логіка допомагає забезпечити правову визначеність та послідовність у застосуванні права.

Як саме юридична логіка допомагає вирішувати колізії?

По-перше, юридична логіка може виявляти колізії. Так, логічний аналіз допомагає виявити суперечності та невідповідності між різними правовими нормами, що можуть виникати через їх неповну узгодженість або зміну законодавства. По-друге, юридична логіка допомагає розкласти суперечливі правові норми на складові, виявити їх логічну структуру та встановити зв'язки між ними. По-третє, юридична логіка навчає будувати правильні логічні зв'язки, що дозволяє юристам робити висновки з певних умов, які ведуть до коректного застосування права.

Також хочу зазначити, що юридична логіка застосовує методи подолання колізій, серед яких:

- 1) Принцип пріоритету норми – це коли перевага надається більш новій нормі перед старою.
- 2) Принцип спеціальної норми – в цьому випадку перевага надається спеціальній нормі над загальною.
- 3) Принцип ієрархії нормативних актів – а тут встановлюється пріоритет норми вищої юридичної сили над нормою нижчої сили [5, с. 57-58].

Таким чином, можна зробити висновок, що юридична логіка виступає незамінним інструментом, який забезпечує цілісність, послідовність та ефективність правової системи в умовах виникнення правових колізій.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Берназюк Я.О. Поняття, причини виникнення та види колізій у законодавстві. Право і суспільство. 2022. № 5. С. 134 - 139.
2. Василів С. С. Правові колізії підвідомчості розгляду справ про адміністративні правопорушення. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : Юридичні науки. 2016. № 837. С. 181-187.

3. Загальна теорія держави і права : підручник / за ред. М.В. Цвіка. Харків : Право, 2015. 584 с.
4. Логіка для правознавців : навч. посіб. / О. О. Бандура, О. І. Гвоздік, В. М. Кравець та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2016. 144 с.
5. Розгон О. В. Сутність механізму вирішення колізій норм права. Eurasian Academic Research Journal. 2016 №1 (01). С. 53-61.
6. Юридична логіка: підручник / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів. 2016. 248 с.
7. Юридична логіка : навч. посібник / Т. А. Грекул-Ковалик, О. П. Донченко. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 240 с.

ГЛАДИШЕВ ОЛЕКСАНДР

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
факультету права та економіки

Науковий керівник: **МЕЛЬНИК ЮЛІЯ**, кандидатка політичних наук,
доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін
Міжнародний університет, м. Одеса, Україна

ЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ЮРИСТА: СУКУПНІСТЬ ТА ЕЛЕМЕНТИ

У сучасних умовах розвитку правової держави та становлення громадянського суспільства роль юриста зростає не лише як фахівця у сфері права, але і як інтелектуала, здатного мислити логічно, обґрунтовано й критично. Одним із найважливіших показників професійної компетентності юриста є рівень його логічної культури. Саме вона забезпечує чіткість, послідовність та обґрунтованість мислення, без чого неможливе правильне розуміння, тлумачення і застосування норм права [1].

Логічна культура юриста – це сукупність знань, умінь, навичок і якостей мислення, що забезпечують правильне, послідовне й аргументоване міркування у професійній діяльності. Вона охоплює як загальну культуру мислення, так і специфічно юридичні аспекти логічного аналізу. Висока логічна культура дає змогу юристу грамотно формулювати правові позиції, будувати систему доказів, розпізнавати суперечності в законодавстві чи аргументації опонентів, уникати логічних помилок у судових промовах і документах. Значення логічної культури для юриста полягає у здатності мислити точно, послідовно, критично й аргументовано. Логічна культура сприяє формуванню правової позиції, допомагає юристові доводити чи спростовувати твердження, аналізувати докази, робити висновки, що ґрунтуються на достатніх підставах. Вона необхідна для ефективного складання процесуальних документів, юридичних висновків, рішень і постанов. Логічно культурна людина вміє бачити сутність явищ,

Наукове видання

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.